

MÝTNIK ODIŠIEL DOMOV OSPRAVEDLNENÝ, A NIE FARIZEJ

biblický komentár otca Alberta Maggi, OSM, zdroj: www.studibiblici.it, video príhovor v taliančine [TU](#)

Lk 18, 9-14

Tým, čo si namýšľali, že sú spravodliví, a ostatnými pohrdali, povedal Ježiš toto podobenstvo: „Dvaja ľudia vstúpili do chrámu modliť sa. Jeden bol farizej, druhý mýtnik.

Farizej sa postavil a takto sa v sebe modlil: „Bože, ďakujem ti, že nie som ako ostatní ľudia: vydierači, nespravodlivci, cudzoložníci alebo aj ako tento mýtnik. Postím sa dva razy do týždňa, dávam desiatky zo všetkého, čo mám.“

Mýtnik stál celkom vzadu a neodvážil sa ani oči k nebu zdvihnúť, ale bil sa do prs a hovoril: „Bože, buď milostivý mne hriešnemu.“

Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený, a nie tamten. Lebo každý, kto sa povyšuje, bude ponížený, a kto sa poníže, bude povýšený.“

„Budte svätí ako som ja svätý“, takto znie prikázanie, požiadavka Boha v Starom Zákone¹, a svätosť je tu vnímaná ako výstup k Bohu prostredníctvom dodržiavania pravidiel, prikázaní a náboženských praktík.

Z Ježišových úst však nikdy nezaznelo takéto pozvanie. V žiadnom z evanjelií Ježiš nežiada: „Budte svätí ako som ja svätý“. Ježiš sa na nás ale neustále a naliehavo obracia s výzvou „Budte milosrdní ako je milosrdný váš Otec“. Ako to? Lukáš nám to vysvetľuje v podobenstve, ktoré teraz spolu preskúmame. V kapitole 18, veršoch 9-14 nám evanjelista ponúka odlišný uhol pohľadu.

Vo svätosti vnímanej ako výstup k Bohu – kde je teda cieľom Boh – má človek ambíciu viesť ostatných ľudí smerom k Bohu. Ale kto túži priviesť ľudí k Bohu, nevyhnutne spôsobuje to, že niekto ostane pozadu, že zostane vylúčený. A hľa novina, ktorú prináša Ježiš. On nechce viesť ľudí k Bohu. Na výstup ku svätosti urobil niečo úplne odlišné: priniesol Boha ľuďom. Človek, ktorý sa podujal na výstup ku svätosti, sa približuje k Bohu vďaka svojim zásluhám (ale nie všetci môžu a chcú mať takéto zásluhy). Ak ale Ježiš prináša Boha ľuďom, už nie sú dôležité zásluhy jednotlivých ľudí, ale dar Božej lásky pre celé ľudstvo.

Boh, ktorý nemiluje ľudí napriek ich hriechom, ale ktorý ich miluje práve preto, že sú hriešni. Toto je tá prevratná novina, ktorú nám priniesol Ježiš. A zinscenoval nám ju prostredníctvom podobenstva známeho ako „Podobenstvo o mýtnikovi a farizejovi“, v ktorom hneď na začiatku presne označuje adresáta. Evanjelista píše, že „**Ježiš povedal toto podobenstvo tým, čo si namýšľali, že sú spravodliví**“ – kde spravodlivý znamená „na poriadku s Bohom“, „**a ostatnými pohrdali**“.

A predstavuje nám protipóly izraelskej spoločnosti. Na jednej strane typický Svätý (**par excellence**), Farizej, človek, ktorého meno (farizej znamená oddelený) vyjadruje, že sa odlišuje od ostatných prostredníctvom

¹ Lv 11, 45; Lv 19, 2; Lv 20,7; Lv 20, 26; Nm 15, 40

náboženských praktík, až maniackym dodržiavaním príkazov². Na druhej strane človek považovaný za najnečistejšieho, najvzdialenejšieho od Boha – mýtnik – ktorý aj keby chcel, nemôže zmeniť svoje zamestnanie, ktoré ho robí nečistým.

Farizej vo svojej modlitbe ďakuje Pánovi viac za seba ako za ostatných, a čo predstavuje Pánovi? Predstavuje mu všetky svoje pokusy, ako sa k nemu približuje viac než ktokoľvek iný prostredníctvom náboženských praktík. Farizej hovorí: „**Postím sa dva razy do týždňa**“, ale povinný pôst bol požadovaný iba raz za rok. Nie, on robí viac, postí sa každý týždeň, a dokonca dva krát.

A potom sa chváli „**dávam desiatky**“, desiatky sú obeta desiatej časti z úrody a dobytku pre chrám, pre Pána, „**zo všetkého, čo mám**“. Neplatí iba z toho, čo je predpísane, ale zo všetkého čo má.

Tento človek sa teda snaží prísť k Bohu prostredníctvom neustáleho a nepretržitého, až prehnaneho dodržiavania prikázaní, ktoré Boh ale nikde nežiada. Pretože Boh o takéto niečo nikdy nepožiadaval, Boh už prostredníctvom prorokov povedal: „*Chodte a naučte sa, čo znamená: Milosrdenstvo chcem a nie obeť*“³.

A tak tento človek, ktorý chce ísť k Bohu, a chce k nemu priviesť aj ostatných ľudí, je ním vylúčený. Prečo? Ježiš hovorí, že „**vzadu stál mýtnik**“, človek ponorený v hriechu až po krk, a predsa sa odvažuje vysloviť takúto modlitbu: „**Bože, buď milostivý mne hriešnemu.**“, používa rozkazovací spôsob. Čiže mu hovorí: „Bud' dobrotivý, ukáž mi tvoje milosrdenstvo“.

Na jednej strane máme duchovného človeka, bohatého vo svojej svätosti, ktorý ponúka Pánovi svoje zásluhy. Na druhej strane je človek, ktorý nemá čo ponúknuť, iba svoj stav hriešnika, z ktorého sa ale, opakujem, nemôže oslobodiť, a poukazuje na svoju biedu.

Na jednej strane zásluha, na druhej potreba. A Ježišov prevratný, ohromujúci uzáver: „**Hovorím vám: Tento odišiel domov ospravedlnený, a nie tamten**“. Pripomeňme si, že Ježiš na začiatku povedal, že podobenstvo bolo určené tým, ktorí sú vnútorne presvedčení, že sú spravodliví, a pohrdajú ostatnými. A predstavil nám spravodlivého farizeja, a opovrhovaného mýtnika. Teraz sa osudy prevrátili.

Opovrhovaný mýtnik sa stáva spravodlivým. „**Odišiel domov ospravedlnený**“, čo znamená na poriadku s Bohom, „**ale nie ten druhý.**“ Možno ešte nedokážeme plne pochopiť novinu, ktorú nám Ježiš predstavuje, mala by nás však viesť k takémuto postoj: Pán od nás nežiada, aby sme boli svätí, pretože svätosť nás oddeľuje od ostatných, možno nás priblíži k Bohu, ale nevyhnutne nás oddiali od ostatných ľudí (svätosť vnímaná ako dodržiavanie pravidiel, náboženských praktík). Ježiš nás žiada, aby sme boli súcitným pohladením Otca pre každé stvorenie; aby sme nemilovali druhých pre ich zásluhy, ale pre ich potreby.

Toto je náuka Ježišovej dobrej noviny.

Preklad: Zuzana Černá

Poznámky pod čiarou: tím ZAOSTRI/DC

² v dennom živote zachovával všetkých 613 príkazov a zákazov, vyextrahovaných z Mojžišovho zákona a úzkostlivo si dával pozor aby neprestúpil nič z 1 521 zákazov, ktoré sa týkali sobotňajšieho pokoja

³ Oz 6, 6; Mt 9, 13